

Instituti Albanologjik – Prishtinë

JAVA E ALBANOLOGJISË 15/2024

Prishtinë, 9-11 shtator 2024

Këshilli Organizues

Lulëzim Lajçi

Adil Olluri

Arbnora Dushi

Nuridin Ahmeti

Gëzim Aliu

Abdurrahim Maxhuni

Angelina Hamza Hasanaj

9 shtator, e hënë, në orën 11.00

SESIONI I (Salla e katit I)

Seanca e parë: **GJUHËSI**
DREJTSHKRIMI I SHQIPES 60 VJET
PAS ORTOGRAFISË SË PRISHTINËS

Drejtojnë seancën
Emil Lafe, Berton Sulejmani, Naim Berisha

Fjala e hapjes:

Abdurrahim Maxhuni

1. Xhevat Lloshi

Konsulta e Prishtinës mes dy gjysmëshekujve

2. Emil Lafe

Shqyrtime rreth përjashtimeve nga rregullat në “Drejtshtkrimin e gjuhës shqipe”

3. Asllan Hamiti

Përditësimi i drejtshtkrimit të gjuhës shqipe

4. Berton Sulejmani

Norma gjuhësore dhe roli i gazetës “Flaka e Vllazërimit” pas ortografisë së Prishtinës (1964)

5. Edlira Troplini Abdurrahmani

Gjuha standarde shqipe dhe kompetenca ligjërimore përballë sfidave të kohës.

6. Abdurrahim Maxhuni

Pikëpamjet e prof. Xhevat Lloshit për drejtshkrimin e shqipes

7. Ismet Osmani

Pikëpamjet e gjuhëtarëve shqiptarë nga RMV pjesëmarrës në Konsultën e Prishtinës

8. Naim Berisha

Roli i Ortografisë së Prishtinës (1964) në standardizimin e shqipes

9. Sejdi Gashi

Konsulta Gjuhësore e Prishtinës (1968) – përmasat shkencore dhe politike të saj

10. Migena Arllati

Përmirësime në drejtshkrimin e disa mbiemrave familjarë

Diskutime

Pauzë

13:00

9 shtator, e hënë, në orën 13.30

SESIONI I (Salla e katit I)

Seanca e dytë: **GJUHËSI**

DREJTSHKRIMI I SHQIPES 60 VJET PAS ORTOGRAFIË SË PRISHTINËS

Drejtojnë seancën
Xhevat Lloshi, Vjosa Osmani, Asllan Hamiti

1. Begzad Baliu

Diskutimet mbi drejtshkrimet e gjuhës shqipe gjatë shekullit XX

2. Vjosa Osmani

Pikëpamje për përzgjedhjen e korpusit dhe planifikimit të shqipes në Kosovë (1952-1968)

3. Shkelqim Millaku

Pikëpamjet e Selman Rizës për shqipen

4. Shpresa Ismajli

Çështje problemore të drejtshkrimit të shqipes sot

5. Faton Krasniqi

Mosrespektimi i pjesëzës mohuese *s'* në disa shkrime publike e mediale

6. Davida Marku

Komisia Letrare e Shkodrës dhe rruga për standardizimin e shqipes

7. Afërdita Abdullahi

Kontributi i Idriz Ajetit për ortografinë e shqipes

8. Hana Dardhishta

Marrëdhëniet e ndërsjella të standardit me njësitë dialektore

9. Shemsi Haziri – Senad Neziri

Disa shmangie drejtshkrimore në gjuhën shqipe në kontekstin aktual

10. Florina Çitaku

Zhvillimi historik dhe roli i alfabeve të shqipes për standardizimin

11. Qëndrim Morina

Dukuria e rimarrjes së kundrinës në emisionet televizive në Kosovë

12. Brunilda Ozuni

Drejtshkrimi, ndryshimet që ka pësuar vitet e fundit në institucionet dhe përditshmërinë

Diskutime

Fjala e mbylljes

10 shtator, e martë, në orën 10.00

SESIONI II (Salla e katit II)

Seanca e parë: **ETNOLOGJI**

**PRAKTIKA TË REJA KULTURORE
NË RITUALET TRADICIONALE PËRGJATË
PERIUDHËS SË PANDEMISË COVID-19**

Drejtojnë seancën

Bukurie Mustafa, Valon Shkodra

Fjala e hapjes

Angjelina Hamza Hasanaj

1. Sali Ahmeti

Covid-19, sfidë shëndetësore globale e vendore e shekullit 21

2. Hatixhe Ahmed

Lia e Keqe (“Variola Vera”) dhe trajtimi i saj në Vilajetin e Kosovës gjatë viteve 1890 – 1903 -Sipas disa dokumenteve osmane

3. Bukurie Mustafa

Vrojtimi social në rrethana të COVID-19 në mjediset urbane

4. Ina Paçamanova (online)

Changes and transformations in the Bulgarian customary-ritual holiday system related to the COVID-19 pandemic and the measures to deal with it.

(Ndryshimet dhe transformimet në sistemin e zakonshëm-ritual të festave në Bullgari në lidhje me pandeminë e COVID-19 dhe masat për ta përballuar atë)

5. Jonida Çunga-Sela

Kremtimi i riteve në periudhën e pandemisë si formë rebelimi, trimërie dhe kërkese për mëshirë dhe shpresë. Rasti i Ujit të Bekuar dhe Arapëve, në Polenë, Korçë

6. Violeta Kotseva(online)

Strategies for overcoming the COVID-19 crisis. Between science and religious experience (Strategjitë për tejkalimin e krizës së COVID-19. Midis shkencës dhe përvojës fetare)

7. Angjelina Hamza Hasanaj

Festat familjare gjatë pandemisë me COVID-19 në Kosovë

Diskutime

Pauzë

12:00

10 shtator, e martë, në orën 12.30

SESIONI II (Salla e katit II)

Seanca e dytë: **ETNOLOGJI**

PRAKTIKA TË REJA KULTURORE
NË RITUALET TRADICIONALE PËRGJATË
PERIUDHËS SË PANDEMISË COVID-19

Drejtojnë seancën

Ermela Broci, Rini Useini

1. Nexhat Çoçaj

Pandemia ndikoi në rritjen e numrit të martesave ndëretnike në Prizren

2. Hiriet Ziberi

Organizimi dhe festimi i dasmave në Tetovë dhe rrethinë gjatë COVID-19

3. Rini Useini

Ceremonitë martesore gjatë periudhës pandemike me COVID 19

4. Fikrije Berisha

Ndikimi i pandemisë COVID-19 në ecurinë e zhvillimit normal të punës në arkiva

5. Ermela Broci

Ndikimi i COVID-19 në Muze: Përshtatja dhe Tranzicioni Digjital

6. Afet Jashari

Organizimi i punës në Institucionet kulturore në Maqedoninë e Veriut

7. Krenar Doli

Organizimi i tryezës shkencore “Jetësimi i figurave të këngëve dhe valleve shqiptare” – sfidat dhe vështirësitë

8. Valon Shkodra: Pandemia COVID -19 në Kosovë, ndryshime kulturore dhe praktika të reja (2020-2021)

Diskutime

Fjala e mbylljes

10 shtator, e martë, në orën 10.00

SESIONI III (Salla e katit I)

Seanca e parë: **LETËRSI**

DRAMA SHQIPE 1945-1990

Drejtojnë seancën

Hysen Matoshi, Luljeta Isaku, Besim Rexhaj

Fjala e hapjes

Gëzim Aliu

1. **Besim Rexhaj**

Paradokset dhe frustracionet e dramës shqipe 1945-1990

2. **Fadil Grajçevci**

Drama shqipe në revistën letrare “Jeta e re” (1949-1959)

3. **Hysen Matoshi**

Drama kundër mitit - vështrim metakritik studimit

Bajram Krasniqit mbi dramat e Rexhep Qosjes

të

4. **Luljeta Isaku**

Hermetizmi në dramat e Beqir Musliut

5. **Muharem Jakupi**
Shkaqet e rënies nga drama te komedia moraliste e realizmit socialist
6. **Sali Bytyçi**
Drama e realizmit socialist në letërsinë shqipe të Kosovës (1945-1990)
7. **Meliza Krasniqi:** *Tri dramaturget e vetme shqiptare deri më 1990*
8. **Rrezarta Morina:** *Rikonfigurimi i kodeve të mëdha në dramën e Qosjes*

Diskutime

Pauzë

12:00

10 shtator, e martë, në orën 12.30

SESIONI III (Salla e katit I)

Seanca e dytë: **LETËRSI**

DRAMA SHQIPE 1945-1990

Drejtojnë seancën

Virion Graçi, Rovena Vata-Mikeli, Adil Olluri

1. Arian Krasniqi

Nëntë rrathët dramatikë në “Bregu i pikëllimit” të Teki Dërvishit

2. Virion Graçi

Konflikti dramatik si shenjë e ideologjisë zyrtare të kohës në pjesët për teatër të Dritëro Agollit: “Fytyra e dytë”, “Mosha e bardhë”, “Baladë për një grua”

3. Gëzim Aliu

Elemente rrëfimtare në dramat e Pashkut

4. Adil Olluri

Semantika e miteve të zhveshura

5. Rovena Vata-Mikeli

Dramat e Dritëro Agollit

6. Andreas Dushi

Dramaturgjia e Zef Zorbës

7. Leonora Hajra

Metagjuha dhe karakteret në dramën e Hivzi Sulejmanit

8. Eriola Çoçaj

Kllapia dhe sinkopa si manifestim i pavetëdijësisë në dramat e Anton Pashkut

Diskutime

Fjala e mbylljes

11 shtator, e mërkurë, në orën 10.00

SESIONI IV (Salla e katit II)

Seanca e parë: **FOLKLORISTIKË
DHE ETNOMUZIKOLOGJI**

**TRASHËGIMIA GOJORE E MUZIKORE
NË ARKIVA: TEKSTET, ZËRAT DHE TINGUJT
E ARKIVUAR PARA MUNDËSIVE TË REJA
TEKNOLOGJIKE**

Drejtojnë seancën

Vlorë Fetaj Berisha, Edmond Buharaja

Fjala e hapjes
Arbnora Dushi

1. Edmond Buharaja

Etnomuzikologjia kompiutacionale si pikënisje për një qasje emike (emic approach) ndaj folklorit

2. Vlorë Fetaj Berisha

Mesazhe nga arkivi: Si na uruan nënat kur na i kënduan ninullat dhe ç'thonë ninullat për pozitën e gruas në shoqëri?

3. Liburn Jupolli

Rikonceptimi i folklorit: Pasurimi i këngëve tradicionale dhe i kontekstit të tyre lirik përmes teknikave dhe mjeteve bashkëkohore të orkestrimit dhe kompozimit

4. Irena Gjoni

Sfidat dhe perspektivat teknologjike numerike për ruajtjen, mbrojtjen e autenticitetit dhe valorizimin e arkivave të këngëve popullore të bregdetit të Jonit

5. Behar Arllati

Arkivat individuale dhe familjare, në mes të harresës totale institucionale shtetërore dhe zhdukjes së tërësishtme

6. Mikaela Minga

Puna kërkimore në arkivin tingullor të Institutit të Antropologjisë dhe disa reflektime teorike

7. Jeta Rexha

Iniciativa për histori gojore (OHI): Platforma digjitale e rrëfimeve gojore në Kosovë

8. Ana Morina

“Pashtriku”, një rrëfim etnografik përmes filmit dokumentar

Diskutime

Pauzë

12:00

11 shtator, e mërkurë, në orën 12.30

SESIONI IV (Salla e katit II)

**Seanca e dytë: FOLKLORISTIKË
DHE ETNOMUZIKOLOGJI**

**TRASHËGIMIA GOJORE E MUZIKORE
NË ARKIVA: TEKSTET, ZËRAT DHE TINGUJT
E ARKIVUAR PARA MUNDËSIVE TË REJA
TEKNOLOGJIKE**

Drejtojnë seancën

Irena Gjoni, Albin Sadiku

1. Leontina Gega Musa

Format e shkurtra: Arkivimi, studimi dhe aktualiteti i tyre

2. Edmir Ballgjati

Muzika tradicionale gege në ekspeditën shqiptaro-gjermane të vitit 1957 në arkivin audio-vizuel të Institutit të Antropologjisë, Tiranë: Tinguj, tekste dhe probleme

3. Albin Sadiku

Problematika e arkivimit dhe e ruajtjes së kualitetit të materialit audio dhe audio-vizuel, i nevojshëm dhe i domosdoshëm për studimet etnomuzikologjike

4. Hysen Nimani

Muzika korale shqiptare në fondin e Bibliotekës së Universitetit të
Arteve në Tiranë

5. Kristina Perkola

Digjitalizimi i dokumenteve arkivore, imperativ i kohës për dokumentimin
dhe zhvillimin e (etno)muzikologjisë në Kosovë

6. Mimoza Shqefni

Arkivi i shkruar në Institutin e Antropologjisë: Gjendja aktuale, sfidat
dhe perspektiva e tij

7. Ylberza Halili

Donat Kurti, arkivuesi i parë i përrallave shqiptare

8. Visar Munishi

Mbledhja e këngëve të luftës së fundit në Kosovë: Probleme dhe ide

Diskutime

Fjala e mbylljes

11 shtator, e mërkurë, në orën 10.00

SESIONI V (Salla e katit I)

Seanca e parë: **HISTORI**

XEHETARIA DHE AKTIVITETET MINIERARE NË KOSOVË - REFLEKSIONE HISTORIKE

Drejtojnë seancën

Ardian Muhaj, Ylber Hysa, Mead Osmani

Fjala e hapjes: **Nuridin Ahmeti**

1. Naser Ferri

Xehetaria dhe guroret antike në Dardani qendrore

2. Lulëzim Lajçi

Trepça në kohën antike

3. Arianit Buqinca

Gjurmëve të xehtarisë dhe metalurgjisë
kohës së Mbretërisë Dardane

të

4. Ylber Hysa

Andrea Izati-Argjendari kotorras

5. Ardian Muhaj

Mineralet dhe metalet e çmuara nga Kosova drejt Shqipërisë venedike në
mesjetë

6. Bedri Muhadri

Xehetaria në Janjevë në shek XIV-XV

7. Musa Ahmeti

Statuti i Nëve Berdës për xeherorët dhe xehetarët- vështrim juridiko-historik për dorëshkrimin nga shekulli XV

8. Qazim Namani

Gjurmë të aktiviteteve të xehtarisë në Malsinë e Galabit

9. Agron Islami

Politikat e administratës osmane për rimëkëmbjen e minierave në Kosovë pas Marrëveshjes së Karlovacit (1699)

10. Mead Osmani

Të dhëna për disa miniera në Kosovë gjatë Periudhës Osmane

11. Zana Hoxha

Ndikimi i xehetarisë në zhvillimin e arkitekturës në Dardani gjatë Perandorisë së Justinianit

Diskutime

Pauzë

12:00

11 shtator, e mërkurë, në orën 12.30

SESIONI V (Salla e katit I)

Seanca e dytë: **HISTORI**

**XEHETARIA DHE AKTIVITETET
MINIERARE NË KOSOVË - REFLEKSIONE
HISTORIKE**

Drejtojnë seancën

Armend Mehmeti, Qerim Lita, Sevdail Demiri

1. Zejni Mazllami

Administrimi i veprimtarisë së minierva në Kosovë gjatë periudhës osmane: studim rasti Sanxhakut i Shkupit

2. Armend Mehmeti

Ballafaqimi anglo-gjerman për Trepçën 1936-1941

3. Arbër Hadri

Çështja e minerave të Trepçës në përfundim të Luftës së Dytë Botërore: Qëndrimi i Mbretërisë së Bashkuar

4. Alban Dobruna

Pasqyrimi i minerave dhe veprimtarisë minerare në shtypin shqiptar në Kosovë (1945-1960)

5. Qerim Lita

Demonstratat e minatorëve të Trepçës në mbrojtje të Kushtetutës së vitit 1974 - nëntor 1988

6. Sevdail Demiri

Greva e minatorëve të Trepçës (1989), në optikën e opinionit maqedonas

7. Nuridin Ahmeti

Miniera e Trepçës si referencë për demonstruesit shqiptarë në Kosovës në vitin 1981

8. Shkodran Imeraj

Trajtimi i minierva në Kosovë nga studiuesit tanë

9. Zekirja Shabani

Minierat në Vilajetin e Kosovës (1877-1912)

10. Blerim Halili

Roli i punëtorëve dhe organizimit sindikal në mobilizimin shoqëror dhe politik në Kosovë gjatë periudhës 1989-1999

12. Elza Shipoli

Xehtaria dhe aktivitetet minerare antike në zonën e Mitrovicës

Diskutime

Fjala e mbylljes

11 shtator, e mërkurë, në orën 16.00

Mbyllja e punimeve të konferencës shkencore

JAVA E ALBANOLOGJISË 15/2024

(Salla e katit II)

Drejtojnë seancën:

Lulëzim Lajçi, Adil Olluri

Fjala e mbylljes: Adil Olluri